

Werkfiche valpreventie in de thuissetting

Gegevens

Voornaam:

Datum:

Familienaam:

Disciplines

Arts

Verpleegkundige

Zorgkundige

Podoloog

Apotheker

Diëtist

Ergotherapeut

Oogarts

Kinesitherapeut

1. Screen regelmatig op verhoogd valrisico

Screen regelmatig
op verhoogd
valrisico

Bevraag regelmatig valgeschiedenis

Start multifactoriële evaluatie indien:

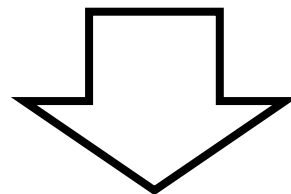
oudere persoon zich aanmeldt vanwege een valincident of valletsel

OF

oudere persoon in het afgelopen jaar ≥ 2 keer is gevallen

OF

oudere persoon gang- en/of evenwichtsproblemen vertoont

2. Multifactoriële evaluatie, interventie en follow-up

Risicofactor	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Evalueer valrisicofactoren</div> <p>Vink aan:</p> ☒ Risicofactor aanwezig ☒ Risicofactor afwezig ☐ Niet van toepassing	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Start multifactoriële interventie</div> <p>Vink aan:</p> ☒ Uitgevoerd Vul in indien andere interventies uitgevoerd: ☐ Andere:	<div style="border: 1px solid black; padding: 5px; text-align: center;">Motiveer en volg op</div> <p>Vul in: Follow-up gepland op... En noteer eventuele opmerkingen</p>
<p>Stoornissen in evenwicht, spierkracht, gang en/of mobiliteit</p> 	☐ Evenwicht: <u>Four Test Balance Scale</u> , <u>Functional Reach test</u> , <u>Tinetti/POMA-test</u> of <u>Berg Balance Scale</u> ☐ Spierkracht: <u>Timed chair-stand test</u> , of <u>Handknijpkrachttest</u> ☐ Gang en mobiliteit: <u>Timed Up & Go test</u> , <u>Tinetti/POMA-test</u> of <u>Functional Gait Assessment</u>	☐ Start een oefenprogramma op dat focust op functionele en taak- en context specifieke oefeningen. → <u>Bewegdriehoek</u> ☐ Observeer de uitvoering van oefeningen: - Correct uitgevoerd? - Veilig uitgevoerd? ☐ Andere:	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Cognitieve stoornis</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Dementie: Mini Mental State Examination of Montreal Cognitive Assessment ☐ Delier: <u>Delirium Observation Scale</u> ☐ Depressie: Geriatric Depression Scale 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Breng de cognitieve stoornis in kaart en behandel indien mogelijk, eventueel medicamenteus ☐ Andere: 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>
<p>Verminderd zicht</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Stel screenende vragen zoals: <ul style="list-style-type: none"> - Heeft u moeilijkheden bij het lezen of tv kijken? - Is uw laatste bezoek aan de oogarts langer dan een jaar geleden? ☐ Evalueer het gebruik van bifocale of multifocale brilglazen ☐ Evalueer de gezichtsscherpte aan de hand van de <u>Lineaire E-test</u> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Controle bij oogarts noodzakelijk bij <ul style="list-style-type: none"> - Problemen met lezen/schrijven - Last bij dragen bi- of multifocale bril - ↓ Diepteperceptie, contrastgevoeligheid, gezichtsscherpte ☐ Aangepaste bril: informeer oudere over: <ul style="list-style-type: none"> - Correct gebruik - Aanpassingsperiode van 1 maand ☐ Omgevingsveiligheid: controleer op: <ul style="list-style-type: none"> - Voldoende verlichting en contrast - Rondslingerende voorwerpen ☐ Andere: 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Orthostatische hypotensie</p> 	<p>☐ Stel screenende vragen zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Heeft u soms last van duizeligheid/draaierigheid?</i> - <i>Heeft u dit bij het rechtstaan uit bed, stoel of zetel, bij het bukken?</i> <p>☐ Klinische vaststelling:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Meet bloeddruk na liggende houding van minimum 5 minuten - Laat de oudere rechtstaan - Meet bloeddruk en pols opnieuw onmiddellijk na rechtstaan én na 3 minuten rechtstaan - Bevraag aanwezigheid eventuele symptomen 	<p>☐ Diagnose oorzaak en opstarten behandeling → achterhaal oorzaak en start behandeling op: conservatief of via medicatie</p> <p>☐ Geef advies rond compensatiestrategieën:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Voldoende beweging - Oefeningen bij rechtstaan - Steunkousen indien nodig - Mijden bruske beweging en warme omgeving - Voldoende & regelmatig drinken - Regelmatig kleine porties eten <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Valangst</p> 	<p>☐ Stel screenende vragen, zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>Heeft u angst om te vallen?</i> - <i>Zijn er dingen die u niet of niet meer doet omdat u bang bent dat u zou kunnen vallen?</i> <p>☐ Achterhaal via de <u>Falls Efficacy Scale International</u> de bezorgdheid om te vallen tijdens een bepaalde activiteit</p> 	<p>☐ Oefenprogramma's: specifieke evenwichtstraining, zoals Tai Chi (Valangst kan een mogelijke barrière vormen voor deelname aan oefenprogramma's. Besteed hier dus voldoende aandacht aan!)</p> <p>☐ Aanleren hoe rechtkomen na een val. Dit kan meer zelfvertrouwen geven</p> <p>☐ <u>Groepssessies 'Blijf valangst de baas'</u></p> <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Pijn</p> 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Bevraag de pijnklacht bij voorkeur bij ieder zorgcontact of naargelang individuele nood ☐ Beoordeel de pijnklacht en intensiteit van de pijn aan de hand van één van volgende tests: <ul style="list-style-type: none"> - <u>Visueel analoge schaal</u> (intensiteit) - <u>Numerieke rating schaal</u> (intensiteit) - <u>McGill Pain Questionnaire</u> (uitgebreide anamnese) - <u>Pain assessment in Advanced Dementia Scale</u> voor ouderen met cognitieve stoornissen ☐ Controleer op voetproblemen 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Behandel met pijnstillende medicatie ☐ Behandel de onderliggende oorzaak ☐ Andere: 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Onaangepast schoeisel</p> 	<p>☐ Evalueer de voeten en controleer op voetproblemen zoals:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Eeltnobbels - Standsafwijking (plat- of holvoet) - Teenafwijkingen & ingegroeide nagels.... <p>☐ Controleer alle schoenen die de oudere vaak gebruikt op:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Onvastheid (bv. teenslippers) - Juiste maat - Open aan de achterkant (bv. pantoffels) - Hak hoger dan 2,5 cm... 	<p>☐ Bij voetproblemen start behandeling i.f.v oorzaak en verwijs door naar:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pedicure: voetzorg en –hygiëne - Podoloog of orthopedisch chirurg: voetproblemen <p>☐ Geef advies omtrent het gebruik van veilig schoeisel:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Achteraan gesloten - Stevige omsluiting hielkap - Hak niet te hoog - Juiste maat - Zool voldoende stevig en plooit op de juiste manier - Sluitingsmechanisme aanwezig <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Urine-incontinentie</p> 	<p>☐ Observeer</p> <p>☐ Bevraag de patiënt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Heeft u het afgelopen jaar wel eens ongewild urine verloren of de controle over het plassen verloren? <p style="padding-left: 40px;"><u>Indien ja:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe vaak komt het voor dat u ongewild urine verliest? (Frequentie) - Wanneer verliest u voornamelijk urine? (bv. voornamelijk 's nachts) 	<p>☐ Pak de oorzaak aan bv. urineweginfectie, constipatie, inname diuretica</p> <p>☐ Behandel drangincontinentie bv. blaastraining, training bekkenbodemspieren, behoud en herstel van blaas- en darmfunctie en gebruik toiletstoel naast bed</p> <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>
<p>Laag vitamine D-gehalte</p> 	<p>☐ Kwetsbare ouderen (bv. sedentair gedrag) hebben een hoog risico op vitamine D-deficiëntie. Daarom is bij deze kwetsbare ouderen (en dus bij de meeste ouderen met verhoogd valrisico) een systematische evaluatie van het vitamine D-gehalte aan de hand van een serumbepaling in principe niet nodig. Wel bij ouderen met valproblematiek (bv. bij een fysiek onafhankelijke oudere bij wie vallen veroorzaakt wordt door hartritmestoornissen).</p> 	<p>☐ Dien calcium- en vitamine D-supplementen toe: dagelijkse inname van 800 IE vitamine D bij kwetsbare ouderen en bij ouderen met vitamine D-deficiëntie, bij voorkeur in combinatie met 1500 mg totale calciuminname (voeding + supplementen)</p> <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Onveilige omgeving en risicogedrag</p> 	<p>☐ Ga risicovol gedrag na via klinische observatie of een uitgebreide evaluatie </p> <p>☐ Evalueer risico's op basis van een uitgebreide omgevingsevaluatie via <u>Checklist VOTO-score</u> of <u>Checklist 'Een valvrij huis? Doe de test!'</u></p>	<p>☐ Pak risicogedrag en onveilige omgeving tezamen aan </p> <p>☐ Potentieel gevaarlijke situaties vastgesteld?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Maak de oudere er attent op - Voer waar mogelijk aanpassingen door - Geef advies over het uitvoeren van dagelijkse activiteiten <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>

Risicofactor	Evalueer valrisicofactoren	Start multifactoriële interventie	Motiveer en volg op
<p>Medicatie</p> 	<p>☐ Kijk het medicatieschema en medicatiegebruik kritisch na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interactie geneesmiddelen - Correcte inname - Type geneesmiddelen (voornamelijk benzodiazepines/Z-producten, antidepressiva en antipsychotica) <p>☐ Heb aandacht voor gewijzigde werking en klaring van geneesmiddelen door nierfalen, leverfalen, veranderde lichaamssamenstelling en gewijzigd albuminegehalte in bloed</p> 	<p>☐ Inname ≥ 4 verschillende geneesmiddelen of risicovolle medicatie: onder begeleiding van arts stoppen of geleidelijk afbouwen bepaalde geneesmiddelen</p> <p>☐ Informeer en sensibiliseer oudere en mantelzorgers (o.a. voor correcte inname/tijdstip/dosis/aantal)</p> <p>☐ <u>Beslissingsondersteunende algoritmes</u> voor artsen i.f.v. voorschrijfgedrag</p> <p>☐ Andere: ....</p> 	<p>Datum:</p> <p>Verantwoordelijke:</p> <p>Opmerkingen:</p>